

<https://doi.org/10.52256/2710-3986.1-102.2025.34>

УДК 378.2:614.84

Ігор КОВАЛЬ,

кандидат педагогічних наук,
заступник начальника факультету з навчально-наукової роботи
Факультету психології та соціального захисту
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
ORCID ID <http://orcid.org/0000-0002-9204-9228>

ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СЛУЖБИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ДО НЕПЕРЕРВНОГО САМОРОЗВИТКУ: СТРУКТУРА І ЗМІСТ

Статтю присвячено обґрунтуванню структури готовності майбутніх фахівців служби цивільного захисту. На основі аналізу наукової літератури визначено чотири структурні компоненти готовності, а саме: мотиваційно-ціннісний – визначає потребу у самовдосконаленні, ціннісне ставлення до інноваційної діяльності в галузі безпеки та оборони України, усвідомлення її значущості, позитивне відношення та інтерес до виконуваних функціональних обов'язків, здатність до нівелювання стереотипами та психологічними бар'єрами професійної діяльності; когнітивно-компетентнісний – передбачає наявність фахових знань (спеціальних, психологічних, педагогічних, техніко-технологічних), вмінь та навичок, їх системність, усвідомленість, розвиток логічного і критичного мислення, знання методів, форм, прийомів професійного саморозвитку; операційно-діяльнісний – характеризує готовність до професійної діяльності, здатність використовувати набуті знання, вміння та навички при виконанні функціональних обов'язків; рефлексивно-аналітичний – передбачає осмислення внутрішньо-особистісної позиції, цілеспрямованість, впевненість у собі, самоорганізацію, самоконтроль, вміння взяти на себе відповідальність за вчинені дії та власний професійний саморозвиток, здатність до самоаналізу та рефлексії; психофізіологічний – охоплює сукупність індивідуально-психологічних та фізіологічних якостей, що забезпечують стійкість до стресових ситуацій, витривалість, адаптивність до змін середовища, здатність зберігати працездатність та підтримувати належний рівень психічного і фізичного здоров'я.

Ключові слова: структура, мотивація, рефлексія, готовність, неперервний саморозвиток, майбутні фахівці.

Постановка проблеми. Сучасна українська система професійної підготовки в умовах війни потребує вдосконалення змісту, форм, методів і засобів навчання. Для інтеграції України у міжнародний освітній простір,

зкладам вищої освіти із специфічними умовами навчання необхідно забезпечити формування компетентних офіцерів, ціле направлених на неперервний професійний саморозвиток та мобільність, навчання впродовж життя, здатних використовувати й впроваджувати новітні технології, враховувати у своїй діяльності досвід практиків. Від майстерності таких спеціалістів залежить результативність превентивності та ліквідації різних катастроф природного, техногенного чи військового характеру.

Структура готовності майбутніх фахівців служби цивільного захисту є ключовим елементом для забезпечення якісної освітньої підготовки. Тому, для її обґрунтування необхідно врахувати: стратегічність мислення, аналітичні здібності, лідерські якості, вміння працювати в команді, адаптацію до нових технологій, практичний досвід, дотримання стандартів безпеки та етичних норм в сфері сил безпеки і оборони. Визначення структури готовності фахівців служби цивільного захисту визначатиме їх відповідність вимогам сучасного суспільства і безпекових викликів.

Аналіз останніх джерел та публікацій. У сучасній педагогіці дослідженню проблеми готовності фахівців приділяється належна увага вітчизняних науковців. Так, концептуальні засади саморозвитку висвітлено у працях: Н. Вовк, О. Гандабури, О. Діденка, О. Єрахторіної, І. Зязюна, С. Кузікової, В. Лозовецької, О. Орлової, О. Остапчука, К. Скоцького, В. Фрицюк; засади формування готовності до неперервного саморозвитку вивчали: В. Артемов, Т. Браніцька, В. Вдовиченко, Т. Гацун, Н. Дерев'янка, А. Івченко, О. Колесніченко, М. Корець, В. Кремень, Ю. Курнишев, С. Кучер, В. Лозовий, В. Манько, С. Миронець, Л. Моторна, О. Парубок, Л. Подоляк, Л. Сідлак, О. Тімченко; структурні компоненти саморозвитку аналізували: Н. Андрієвська, Л. Білоусова, І. Блощинський, В. Бондаренко, І. Варава, Н. Вовчаста, С. Єфіменко, Л. Зязюн, В. Іщенко, В. Кабак, М. Канівець, О. Керницький, Т. Ковалевська, В. Ковальчук, О. Колесніченко, І. Красноштан, О. Кропивка, А. Кужельний, Ю. Лісніченко, В. Михайличенко, Т. Небікова,

Т. Несвірська, І. Ножко, О. Огієнко, М. Пилипенко, В. Піддячий, О. Повстин, Н. Попова, О. Просіна, Д. Супрун, Ю. Таймасов, Н. Чорна. Дотримання науковцями спільної думки щодо актуальності формування готовності фахівця до саморозвитку свідчить про широке визнання цієї проблеми в сучасній освітній практиці та важливість врахування не лише теоретичних аспектів, але й практичних навичок у підготовці кваліфікованих кадрів. Тому, визначення структури готовності майбутніх фахівців служби цивільного захисту є ключовим аспектом, що забезпечить не лише формування професійно важливих навичок, знань та вмінь, але й визначить особистісні якостей, необхідні для ефективної діяльності.

Мета статті полягає у визначенні та обґрунтуванні структурних компонентів готовності майбутніх фахівців служби цивільного захисту до неперервного саморозвитку

Виклад основного матеріалу. У компетентнісному становленні кожного фахівця у процесі неперервного саморозвитку важливо гармонійно узгодити всі структурні компоненти. Як зазначає І. Уличний, процес професійного самовдосконалення в професійній діяльності є індивідуальним, тому має охоплювати чотири взаємопов'язані етапи [11, с. 214]: свідоме прийняття рішення на саморозвиток; планування та упорядкування програми саморозвитку; безпосередня практична діяльність, щодо виконання поставлених перед собою завдань саморозвитку; самоконтроль і самокорекція діяльності із саморозвитку.

Цікаво для нас виокремила структуру управлінської компетентності фахівців у галузі безпеки людини О. Повстин. Вона вказала, що когнітивний, діагностичний, аксіологічний, праксеологічний і рефлексивний компоненти відображають зміст певних функцій управлінської діяльності, що сприяє формуванню у випускників професійно важливих якостей, які на її думку, забезпечують реалізацію цих функцій [8, с. 165].

Аналіз наукових джерел та стандартів НАТО [2, 8], щодо сутності професійної компетентності майбутніх офіцерів на основі неперервного саморозвитку, свідчить про наявність спільних характеристик компонентів, що ґрунтуються на діяльнісних ознаках цих феноменів. Тобто у кожному критерії закладено такі діяльнісні ознаки: усвідомленість, суб'єктність, предметність, цілеспрямованість, активність, вмотивованість. А це своєю чергою, дозволяє виокремити такі структурні компоненти: мотиваційно-ціннісний, когнітивно-компетентнісний, операційно-діяльнісний та рефлексивно-аналітичний. Кожен із виокремлених компонентів передбачає певну динаміку змін до вдосконалення, тому у своїй сукупності вони відображають зміст професійної компетентності майбутніх офіцерів. Розглянемо кожен із виокремлених компонентів детальніше.

Мотиваційно-ціннісний компонент професійної компетентності майбутніх офіцерів полягає в усвідомленні й розвитку потреби у самовдосконаленні; визначає наявність інтересу, мети, потреби у професійному становленні, ціннісну орієнтацію на неперервний професійний саморозвиток, сформованість професійно ціннісних векторів, задоволення від виконуваної діяльності, прагнення досягти успіхів під час виконання функціональних обов'язків.

Формування позитивної мотивації освітньої діяльності, мотивації пізнання як зазначає В. Ковальчук, є основою професійного саморозвитку майбутніх спеціалістів, що повинен забезпечити та продукувати кожен ЗВО. Науковець дійшла висновку, що висока позитивна мотивація компенсує дефіцит спеціальних здібностей або недостатній рівень знань, вмінь, навичок, оскільки виступає компенсаторним чинником [10, с. 13]. Позитивна мотивація сприймається нами як сукупність цінностей, що є визначеними та згрупованими відповідно до цінностей змісту майбутньої сфери діяльності.

Нам імponує думка Р. Яремка, котрий у структурі професійної самореалізації майбутніх фахівців з пожежної безпеки виокремлює

мотиваційно-ціннісний компонент. Погоджуємось, що цінності регулюють активність індивіда, визначаючи вектори діяльності та поведінку. Формування ціннісних регуляторів поведінки рятувальників залежить від певних умов, зокрема специфічні умови навчання у ЗВО із специфічними умовами навчання [13, с. 75]. М. Пилипенко, І. Ножко та Д. Лагно дійшли спільного висновку, що ціннісно-мотиваційний компонент дослідницької компетентності майбутніх фахівців галузі безпеки людини визначається рівнем розвитку їх мислення й свідчить про їхнє ставлення до засвоєння спеціальних цінностей, потреб, мотивів та до самої ж дослідницької діяльності [7, с. 238-239].

Мотиваційно-ціннісний компонент професійної компетентності майбутніх офіцерів характеризуємо як усвідомлення потреби у самовдосконаленні; ціннісне ставлення до інноваційної діяльності в галузі безпеки та оборони України, усвідомлення її значущості; позитивне відношення та інтерес до виконуваних функціональних обов'язків; здатність до нівелювання стереотипами та психологічними бар'єрами професійної діяльності; орієнтація на кар'єрне зростання; самостійність у прийнятті рішень; професійно-особистісне самовизначення векторів самовдосконалення; позитивна взаємодія у колективі. Таким чином, мотиваційно-ціннісний компонент є основою, що поєднує професійні якості фахівців ризиконебезпечних професій, оскільки від того на скільки виражена їх мотивація та потреби, залежить результат їхнього професійного саморозвитку.

Когнітивно-компетентнісний компонент професійної компетентності майбутніх офіцерів передбачає наявність фахових знань, вмінь та навичок, їх системність, усвідомленість; розвиток логічного і критичного мислення; знання методів, форм, прийомів професійного саморозвитку.

У нашому дослідженні ми опирались на трактування когнітивного компоненту М. Фомичем. Він вказав, що цей компонент охоплює професійні знання фахівців пожежно-рятувальних підрозділів, які опираються на знання змісту оперативної діяльності, особливостей гасіння пожеж та проведення

рятувальних робіт, можливостей та порядку залучення спеціальної техніки та обладнання тощо. Науковець вказує, що професійні знання фахівців відображаються у їхній компетентності, а саме [12, с. 120]:

- соціально-правова компетентність – знання та вміння, щодо взаємодії з людьми та суспільством;
- спеціальна компетентність – підготовленість до виконання функціональних обов’язків, вміння оцінити результати діяльності, здатність до самоосвіти у галузі безпеки людини;
- персональна компетентність – потенціал постійного фахового зростання;
- аутокомпетентність – адекватне уявлення про власні соціально-професійні якості й вміння долати професійні деструкції;
- екстремальна компетентність – вміння працювати в екстремальних ситуаціях.

Опираючись на опрацьовану літературу, можемо стверджувати, що когнітивно-компетентнісний компонент професійної компетентності майбутніх офіцерів визначає рівень знань (спеціальних, психологічних, педагогічних, техніко-технологічних), вмінь, навичок та особистісних характеристик (професійно важливих якостей) необхідних для виконання професійних обов’язків у ситуаціях ризику. Тому, після завершення навчання у ЗВО із специфічними умовами навчання, офіцери повинні бути готовими до використання інновацій галузі безпеки та оборони України, застосування випереджальних технологій, розробки та впровадження новацій, включення нових ідей у практику структурних підрозділів, умов ризику та ефективної понаднормової діяльності. А це в свою чергу, спонукає кожного офіцера до безперервного саморозвитку, оскільки постійне навчання та практична діяльність сприяють успішній діяльності, професійному зростанню та самозбереженню. Загалом цей компонент характеризується стилем мислення,

обсягом знань (системність, ширина, глибина), сформованістю вмінь та навичок, тому є результатом пізнавальної діяльності.

Операційно-діяльнісний компонент професійної компетентності майбутніх офіцерів характеризує готовність до професійної діяльності, здатність використовувати набуті знання, вміння та навички при виконанні функціональних обов'язків.

На думку Ю. Лісніченко операційно-діяльнісний компонент охоплює вміння сприймати, аналізувати, узагальнювати, класифікувати, виявляти, оцінювати, демонструвати ефективність і продуктивність інтелектуальної діяльності, а також готовність практичного застосування знань та вмінь з військово-професійних дисциплін для вирішення поставлених завдань, самостійне прийняття правильних рішень, прогнозування шляхів підвищення ефективності власної діяльності [4].

Досліджуючи компоненти професійної компетентності працівників підрозділів патрульної служби Національної поліції України В. Бондаренко, С. Решко, О. Ємчук виокремили операційно-діяльнісний компонент, який забезпечує прийняття та реалізацію правильних рішень. До складових зазначеного компоненту науковці відносять: досвід діяльності в правоохоронних органах та підрозділах; сформованість навичок самозахисту та прийомів фізичного впливу; спеціальні тактичні вміння й навички; фізична розвиненість особистості; комплекс практичних умінь (керування автомобілем в екстремальних умовах, підбір правильної поведінки в залежності від ситуації, аргументація законності прав й інтересів) [1, с. 85]. Також важливим є те, що цей компонент передбачає сформованість умінь, що забезпечують успішну та ефективну взаємодію з дорослою аудиторією.

Таким чином, операційно-діяльнісний компонент професійної компетентності майбутніх офіцерів характеризує наявність у них комунікативних, організаційних, проектувально-конструктивних, діагностико-прогностичних умінь, що в своїй сукупності сприяє процесу планування,

діагностики, проектування й визначення проблемних питань як власних, так і галузі безпеки та оборони України загалом. А також на основі цього компонента, офіцери вмітимуть якісно оцінити навантаження при виконанні професійних завдань в ситуаціях ризику, визначати необхідну кількість техніки та осіб для залучення, відповідно до віку та підготовленості спеціалістів; вмітимуть прогнозувати тенденції професійного розвитку не лише підлеглих, а й підрозділу; вмітимуть визначати рівень стомлюваності та вигорання в процесі життєдіяльності; вмітимуть приймати управлінські рішення, передбачаючи їх наслідки та делегувати повноваження; вмітимуть планувати й оцінювати перспективність складених планів. Враховуючи те, що діагностико-прогностичні вміння реалізуються на основі набутого досвіду, опанованих знань і вмінь, офіцери можуть визначити власну підготовленість до діяльності в умовах ризику та шляхи її підвищення, що продукує їхній неперервний професійний саморозвиток.

Рефлексивно-аналітичний компонент професійної компетентності майбутніх офіцерів передбачає цілеспрямованість, впевненість у собі, самоорганізацію, самоконтроль, вміння взяти на себе відповідальність за вчинені дії та власний професійний саморозвиток, здатність до самоаналізу та рефлексії.

О. Огієнко вказує, що рефлексивно-аналітичний компонент продукує рефлексію професійної діяльності, самоконтроль та професійну самооцінку; уміння прогнозувати та співвідносити особистісно-професійні потенції; формування рефлексивної позиції, пов'язаної із самоактуалізацією, усвідомлюючи себе новатором. Науковець вказала, що виокремлений компонент тісно пов'язаний із професійною самосвідомістю особистості, що охоплює її самопізнання та само розуміння [6, с. 160].

У нашому дослідженні ми опирались на думку Т. Несвірської, котра вказує, що рефлексивно-аналітичний компонент проявляється в способах і характері дій та вчинків особистості, впливає на внутрішні стимули розвитку її

потреби у самоосвіті й самовдосконаленні, а також пов'язаний з високим рівнем творчості та оцінкою ефективності власної діяльності. Цей компонент є результатом засвоєння набутих знань та досвіду, сприяє сприйняттю навколишньої дійсності, переживанню, розвинутій уяві, образному мисленню. Також, як вказала науковець, рефлексивно-аналітичний компонент реалізується через залучення майбутніх фахівців в аналітико-оціночну, пошуково-практичну діяльність, а це своєю чергою сприяє формуванню стійких уявлень про власну індивідуальність, оточуючих людей та навколишнє середовище, підвищуючи при цьому рівень комунікативності, загальнокультурної та фахової обізнаності [5, с. 123].

Таким чином, рефлексивно-аналітичний компонент професійної компетентності майбутніх офіцерів передбачає усвідомлене формування позитивної самооцінки, здатності до самоосвіти та саморозвитку, самопізнання і самореалізації; контролю й оцінки всіх аспектів професійної життєдіяльності; оперативного пошуку і ефективного впровадження нестандартних форм і методів взаємодії в колективах; об'єктивної оцінки власного потенціалу та можливостей виконання діяльності в умовах ризику, готовності до імпровізації; самоконтролю та саморегуляції емоційного стану в екстремальних ситуаціях; прийняття правильних висновків; осмислення внутрішньо-особистісної позиції; свідомого ставлення до професійної діяльності; підтримки, мотивування та стимулювання особового складу в процесі життєдіяльності; розуміння психоемоційного стану колективу під час перебування в екстремальних ситуаціях та після повернення до структурних підрозділів. На основі цього компоненту, майбутні офіцери стають суб'єктами власної життєдіяльності, тому в них формується рефлексивно-аналітичне бачення власної професійної діяльності, що сприяє створенню сприятливого розвивального середовища.

Психофізіологічний компонент готовності майбутніх фахівців служби цивільного захисту до неперервного саморозвитку передбачає професійну та фізичну працездатність, ціле направленість на досягнення позитивного

результату, активність, динамічність, урівноваженість, витримку, здатність контролювати власні дії та дії колег, високий темп професійної життєдіяльності.

На важливості психофізіологічного компонента професійної адаптації майбутнього офіцера вказує Л. Кіщук, наголошуючи, що цей компонент проявляється в здатності фахівця пристосовуватись до нових фізичних і психологічних навантажень, які виникають у зв'язку з прибуттям до нового місця несення служби та виконання обов'язків на офіцерській посаді. У контексті дослідження варто зазначити, що після завершення навчання у військовому закладі випускники розподіляються по усіх регіонах України, кожен з яких має свої природно-кліматичні умови, які не завжди є звичними або комфортними для молодих фахівців, а це свою чергу, ускладнює процес адаптації. Успішний перехід від навчання до діяльності потребує як фізичної, так і психічної підготовленості. Офіцери повинні звикнути до зміненого розпорядку дня, який суттєво відрізняється від звичного курсантського ритму життя, нового режиму харчування та відпочинку, а також до виконання нових посадових обов'язків, спеціальних завдань і служби у військових підрозділах [3, с. 55].

У процесі вивчення проблеми готовності фахівців до професійної діяльності в Оперативно-рятувальній службі В. Покалюк, виокремлює психофізіологічний компонент як складову структури готовності. На його думку цей компонент охоплює стан фізичного та психічного здоров'я, загальну фізичну підготовленість, розвиток прикладних навичок, самопочуття, активність та настрої [9, с. 222]. Погоджуємось, що специфічні умови професійної діяльності фахівців служби цивільного захисту, зокрема високий рівень відповідальності, інтенсивність навантажень, стресогенний характер завдань та ризики для життя, зумовлюють зростання психофізіологічного навантаження на особовий склад ДСНС України.

Варто зазначити, що умовах проходження служби цивільного захисту, вимагають від фахівців швидкого прийняття рішень та високого рівня відповідальності, де психофізіологічна складова стає запорукою здатності до осмислення професійного досвіду й прийняття нових знань. Вона підтримує й стимулює фахівців до внутрішньої потреби в розвитку та самовдосконаленні. Таким чином, психофізіологічний компонент не лише доповнює професійне становлення фахівців ДСНС України, а й формує динамічну основу, що сприяє реалізації особистісного потенціалу впродовж усієї професійної діяльності. Крім того, психофізіологічна компонента готовності дозволяє фахівцю ефективно поєднувати навчальну, службову та особисту активність, зберігаючи при цьому енергетичний баланс і ресурсну базу для саморозвитку. У сучасних умовах, коли професійна діяльність вимагає постійного вдосконалення знань і вмінь, адаптації до новітніх технологій та змін нормативно-правового поля, здатність до неперервного саморозвитку стає не лише індивідуальним вибором, а професійною необхідністю. З огляду на це, психофізіологічний компонент розглядається нами як фундамент, на якому вибудовується векторність фахівця до життєвого і професійного зростання, стійкого функціонування в умовах невизначеності та збереження особистої ефективності впродовж усього періоду служби в підрозділах ДСНС України.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Готовність майбутніх офіцерів є п'яти-компонентним утворенням, що продукує їх спрямованість на саморозвиток у фаховій діяльності, формує потребу у навчанні упродовж життя, розвиває особистісні якості та рефлексивні уміння, що забезпечує конкурентоспроможність на ринку праці. Основні компоненти готовності до неперервного саморозвитку (мотиваційно-ціннісний, когнітивно-компетентнісний, операційно-діяльнісний, рефлексивно-аналітичний, психофізіологічний) є взаємопов'язаними елементами, тому у своїй нерозривній сукупності сприяють ефективній, професійній життєдіяльності у сфері цивільного захисту.

Перспективою подальших розвідок вважаємо визначення та обґрунтування основних критеріїв і рівнів готовності майбутніх фахівців служби цивільного захисту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бондаренко В. В., Решко С. М., Ємчук О. І. Компоненти професійної компетентності працівників підрозділів патрульної служби Національної поліції України. *Юридична психологія*. 2016. № 2. С. 81–90.
2. Коваль І. С. Обґрунтування авторської моделі неперервного професійного саморозвитку майбутніх рятувальників. *Військова освіта*. 2023. С. 132-143.
3. Кіщук Л. А. Теоретичні основи дослідження проблеми професійної адаптації молодших фахівців до військово-професійної діяльності. *Вісник Національного університету оборони України*. № 63 (5). 2021. С. 51–58.
4. Лісніченко Ю. М. Критерії та показники готовності майбутніх офіцерів до професійної діяльності. *Міжнародний науковий журнал Науковий огляд*. Том 8., № 9. 2014. С. 15-19.
5. Несвірська Т. В. Структура і зміст загальнокультурної компетентності майбутніх учителів іноземної мови. *Нові технології навчання : наук. - метод. зб. Частина 2 (66)*. 2010. С. 120-124.
6. Огієнко О. І. Формування готовності до інноваційної діяльності як важлива складова професійної підготовки майбутнього вчителя. *Педагогічні науки : теорія, історія, інноваційні технології*. № 7 (33), 2013. С. 154-162.
7. Пилипенко М., Ножко І., Лагно Д. Ціннісно-мотиваційний компонент дослідницької компетентності майбутніх фахівців з пожежної безпеки ЗВО ДСНС України. *Теорія і практика гасіння пожеж та ліквідації надзвичайних ситуацій*. Черкаси : ЧІПБ ім. Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, 2022. 262 с.
8. Повстин О. В. Теоретичні та методичні засади професійної підготовки до управлінської діяльності майбутніх фахівців у галузі безпеки людини : дис. ... док. пед. наук : 13.00.04. Львів, 2019. 484 с.
9. Покалюк В. М. Професійна підготовка кваліфікованих робітників для підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту України: монографія. Київ: Вид-во ТОВ «Юрка Любченка», 2024. 472 с.
10. Професійний саморозвиток майбутнього фахівця : монографія / за ред. В. А. Ковальчук. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. 204 с.
11. Уличний І. Л. Формування готовності студентів педагогічних вищих навчальних закладів до професійного самовдосконалення. *Наукові записки КДПУ*. Кіровоград: КДПУ, 2014. Вип. 125. С. 211-215.

12. Фомич М. В. Теоретичні аспекти до формування моделі психологічної готовності фахівців пожежно-рятувальних підрозділів. *Пожежна безпека: теорія і практика*. № 16, 2014. С. 115–120.

13. Яремко Р. Я. Соціально-психологічні особливості розвитку професійної самореалізації майбутніх фахівців з пожежної безпеки : дис. ... канд. псих. наук : 19.00.05. Київ, 2022. 267 с.

Стаття надійшла до редакції 26.04.2025

Ihor KOVAL. Readiness of future civil defense service specialists for continuous self-development: structure and content. The article is devoted to substantiating the structure of readiness of future civil defense service specialists. Based on the analysis of scientific literature, four structural components of readiness have been identified, namely: motivational and value - determines the need for self-improvement, a value attitude towards innovative activities in the field of security and defense of Ukraine, awareness of its significance, a positive attitude and interest in the functional duties performed, the ability to level stereotypes and psychological barriers to professional activity; cognitive and competence - assumes the presence of professional knowledge (special, psychological, pedagogical, technical and technological), skills and abilities, their systematicity, awareness, development of logical and critical thinking, knowledge of methods, forms, techniques of professional self-development; operational-activity - characterizes readiness for professional activity, the ability to use acquired knowledge, skills and abilities in the performance of functional duties; reflective-analytical - involves understanding the intra-personal position, purposefulness, self-confidence, self-organization, self-control, the ability to take responsibility for actions taken and one's own professional self-development, the ability to introspect and reflect; psychophysiological - encompasses a set of individual psychological and physiological qualities that ensure resistance to stressful situations, endurance, adaptability to environmental changes, the ability to maintain working capacity and maintain an appropriate level of mental and physical health. These components of readiness for continuous self-development are interrelated elements, therefore, in their inseparable entirety, they contribute to effective, professional life in the field of civil protection.

Keywords: structure, motivation, reflection, readiness, continuous self-development, future specialists.

REFERENS

1. Bondarenko V. V., Reshko S. M., Yemchuk O. I. (2016). Komponenty profesiinoi kompetentnosti pratsivnykiv pidrozdiliv patrolnoi sluzhby Natsionalnoi politsii Ukrainy. *Yurydychna psykholohiia*. № 2. P. 81–90. [in Ukrainian].
2. Koval I. S. (2023). Obgruntuvannia avtorskoï modeli neperervnoho profesiinoho samorozvytku maibutnikh riaturalnykiv. *Viiskova osvita*. P. 132-143. [in Ukrainian].

3. Kishchuk L. A. (2021). Teoretychni osnovy doslidzhennia problemy profesiinoi adaptatsii molodshykh fakhivtsiv do viiskovo-profesiinoi diialnosti. Visnyk Natsionalnoho universytetu oborony Ukrainy. № 63 (5). P. 51–58. [in Ukrainian].
4. Lisnichenko Yu. M. (2014). Kryterii ta pokaznyky hotovnosti maibutnikh ofitseriv do profesiinoi diialnosti. Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal Naukovyi ohliad. Tom 8., № 9. P. 15-19. [in Ukrainian].
5. Nesvirska T. V. (2010). Struktura i zmist zahalnokulturnoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv inozemnoi movy. Novi tekhnolohii navchannia. Nauk. - metod. zb. Chastyna 2 (66). P. 120-124. [in Ukrainian].
6. Ohiienko O. I. (2013). Formuvannia hotovnosti do innovatsiinoi diialnosti yak vazhlyva skladova profesiinoi pidhotovky maibutnoho vchytelia. Pedahohichni nauky : teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii, № 7 (33). P. 154-162. [in Ukrainian].
7. Pylypenko M., Nozhko I., Lahno D. (2022). Tsinnisno-motyvatsiinyi komponent doslidnytskoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv z pozhezhnoi bezpeky ZVO DSNS Ukrainy. Teoriia i praktyka hasinnia pozhezh ta likvidatsii nadzvychainykh sytuatsii. Cherkasy : ChIPB im. Heroiv Chornobylia NUTsZ Ukrainy. 262 p. [in Ukrainian].
8. Povstyn O. V. (2019). Teoretychni ta metodychni zasady profesiinoi pidhotovky do upravlinsko diialnosti maibutnikh fakhivtsiv u haluzi bezpeky liudyny : dys. ... dok. ped. nauk : 13.00.04. Lviv. 484 p. [in Ukrainian].
9. Pokaliuk V. M. (2024). Profesiina pidhotovka kvalifikovanykh robitnykiv dlia pidrozdiliv Operativno-riatuvalnoi sluzhby tsyvilnoho zakhystu Ukrainy: monohrafiia. Kyiv: Vyd-vo TOV «Iurka Liubchenka». 472 p. [in Ukrainian].
10. Profesiinyi samorozvytok maibutnoho fakhivtsia (2011) : monohrafiia / za red. V. A. Kovalchuk. Zhytomyr : Vyd-vo ZhDU im. I. Franka. 204 p. [in Ukrainian].
11. Ulychnyi I. L. (2014). Formuvannia hotovnosti studentiv pedahohichnykh vyshchykh navchalnykh zakladiv do profesiinoho samovdoskonalennia. Naukovi zapysky KDPU. Kirovohrad: KDPU. Vyp. 125. P. 211-215. [in Ukrainian].
12. Fomych M. V. (2014). Teoretychni aspekty do formuvannia modeli psykholohichnoi hotovnosti fakhivtsiv pozhezhno-riatuvalnykh pidrozdiliv [Theoretical aspects of the formation of a model of psychological readiness of specialists of fire and rescue units]. Pozhezhna bezpeka: teoriia i praktyka. № 16. P. 115–120. [in Ukrainian].
13. Iaremko R. Ya. (2022). Sotsialno-psykholohichni osoblyvosti rozvytku profesiinoi samorealizatsii maibutnikh fakhivtsiv z pozhezhnoi bezpeky : dys. ... kand. psyk. nauk : 19.00.05. Kyiv. 267 p. [in Ukrainian].